

Το Ευαγγελικό Ανάγνωσμα της Κυριακής του Αντίπασχα (Του Θωμά)

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

**Κυριακή του Αντίπασχα (Του Θωμά), Ευαγγελικό Ανάγνωσμα:
Ιω. κ' 19-31, (27-04-2025)**

- Φωτογραφία Ραφαήλ Γεωργιάδης

Πρωτότυπο Κείμενο

Ούσης ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· εἰρήνη ὑμῖν. Καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, κάγω πέμπω ὑμᾶς. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον· ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται. Θωμᾶς δὲ εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ

Ἰησοῦς. Ἐλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· ἐωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· ἐὰν μὴ ἴδω ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὴν χειρὰ μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν. Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπεν· εἰρήνη ὑμῖν. Εἷτα λέγει τῷ Θωμᾷ· φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε καὶ ἴδε τὰς χειρὰς μου, καὶ φέρε τὴν χειρὰ σου καὶ βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου, καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη Θωμᾶς καὶ εἶπεν αὐτῷ· ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· ὅτι ἐώρακάς με, πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

Νεοελληνικὴ Απόδοση

Τὴν ἴδια ἐκείνη μέρα, τὴν πρώτη μέρα μετὰ τὸ Σάββατο, ὅταν βράδιασε κι ἐνῶ οἱ μαθητὲς ἦταν συγκεντρωμένοι κάπου με κλειστὲς τὶς πόρτες, ἐπειδὴ φοβούνταν τὶς ἰουδαϊκὲς ἀρχές, ἦρθε ὁ Ἰησοῦς, στάθηκε στὴ μέση καὶ τοὺς λέει: «Εἰρήνη σ' ἐσάς». Κι ὅταν το εἶπε αὐτό, τοὺς ἐδειξε τὰ χέρια καὶ τὴν πλευρά του. Οἱ μαθητὲς χάρηκαν που εἶδαν τὸν Κύριο. Ὁ Ἰησοῦς τοὺς εἶπε πάλι: «Εἰρήνη σ' ἐσάς! Ὅπως ὁ Πατέρας ἐστεῖλε ἐμένα, ἐτσι στέλνω κι ἐγὼ ἐσάς». Ἐπειτα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτά, φύσηξε στὰ πρόσωπά τοὺς καὶ τοὺς λέει: «Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιο. Σε ὁποιοὺς συγχωρήσετε τὶς ἀμαρτίες, θὰ τοὺς εἶναι συγχωρημένες· σε ὁποιοὺς τὶς κρατήσετε ἀσυγχώρητες, θὰ κρατηθοῦν ἐτσι». Ὁ Θωμᾶς ὅμως, ἓνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα μαθητὲς, που λεγόταν Δίδυμος, δὲν ἦταν μαζί τοὺς ὅταν ἦρθε ὁ Ἰησοῦς. Τοῦ ἔλεγαν λοιπὸν οἱ ἄλλοι μαθητὲς: «Εἶδαμε τὸν Κύριο με τὰ μάτια μας». Αὐτὸς ὅμως τοὺς εἶπε: «Εγὼ ἀν δὲν δῶ στὰ χέρια του τὰ σημάδια ἀπὸ τὰ καρφιά, κι ἀν δὲ βάλῳ τὸ δάχτυλό μου στὰ σημάδια ἀπὸ τὰ καρφιά, καὶ δὲ βάλῳ τὸ χέρι μου στὴ λογχισμένη πλευρά του, δὲ θὰ πιστέψω». Ὅχι μὲρες ἀργότερα οἱ μαθητὲς ἦταν πάλι μέσα στο σπίτι, μαζί τοὺς κι ὁ Θωμᾶς. Ἐρχεται λοιπὸν ὁ Ἰησοῦς, ἐνῶ οἱ πόρτες ἦταν κλειστὲς, στάθηκε στὴ μέση καὶ εἶπε: «Εἰρήνη σ' ἐσάς». Ἐπειτα λέει στὸ Θωμά: «Φέρε ἐσύ τὸ δάχτυλό σου ἐδῶ καὶ δεξ τὰ χέρια μου, φέρε καὶ τὸ χέρι σου καὶ βάλ' το στὴν πλευρά μου. Μὴν ἀμφιβάλλεις καὶ πίστεψε». Ὁ Θωμᾶς τότε τοῦ ἀποκρίθηκε: «Εἶσαι ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου». Τοῦ λέει τότε ὁ Ἰησοῦς: «Πείστηκες ἐπειδὴ με εἶδες με τὰ μάτια σου· μακάριοι ἐκεῖνοι που πιστεύουν χωρὶς νὰ μ' ἔχουν δεῖ!» Ὁ Ἰησοῦς ἔκανε βέβαια καὶ πολλὰ ἄλλα θαύματα μπροστὰ στοὺς μαθητὲς του, που δὲν εἶναι γραμμένα σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ βιβλίο. Αὐτά ὅμως γράφτηκαν γιὰ νὰ πιστέψετε πως ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ

πιστεύοντας να έχετε δι' αυτού τη ζωή.

Σχολιασμός

Η Κυριακή μετά το Πάσχα ονομάζεται Αντίπασχα ή Κυριακή του Θωμά. Η έννοια του Αντίπασχα αποτελεί έμμεση αναφορά στην μετά την ανάσταση του Ιησού Χριστού περίοδο αφού είναι η επόμενη Κυριακή από την Κυριακή του Πάσχα. Επίσης η ονομασία Κυριακή του Θωμά αναφέρεται στη συνάντηση του αναστημένου Ιησού Χριστού με τους Μαθητές του, και το γεγονός της ψηλάφησης του Θωμά.

Ο Χριστός μετά την ανάστασή του εμφανιζόταν στους μαθητές Του για σαράντα μέρες, όπως και στη συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή που έχουμε δύο εμφανίσεις του Ιησού Χριστού, τις οποίες περιγράφει ο ευαγγελιστής Ιωάννης. Η πρώτη εμφάνιση του Ιησού Χριστού έγινε την ίδια ημέρα της ανάστασης, μπαίνοντας ο Ιησούς Χριστός στο σπίτι που ήταν μαζεμένοι οι μαθητές, τους απηύθυνε το χαιρετισμό «ειρήνη υμίν» και τους έδειξε τα σημάδια του πάθους στα χέρια και την πλευρά του. Οι μαθητές χάρηκαν από την παρουσία του Κυρίου και ο Ιησούς φύσηξε στα πρόσωπά τους, επιφορτίζοντάς τους με αποστολή, η οποία είναι παρόμοια με εκείνη του Χριστού που έλαβε από τον Πατέρα του. Η επόμενη εμφάνισή του Ιησού γίνεται οχτώ μέρες αργότερα όταν ήταν παρών και ο απόστολος Θωμάς, ο οποίος απουσίαζε στην πρώτη εμφάνιση του Ιησού Χριστού και όταν ενημερώθηκε από του υπόλοιπους αποστόλους για την εμφάνιση του Κυρίου είπε ότι αν δε δει στα χέρια Του τα σημάδια από τα καρφιά και αν δε βάλει το δάκτυλό του στα σημάδια από τα καρφιά και το χέρι του στη λογχισμένη Του πλευρά δεν θα πιστέψει. Έτσι έχουμε και τη δεύτερη εμφάνιση του Κυρίου κατά την οποία καλεί τον απόστολο Θωμά να βάλει το χέρι του στις πληγές Του για να πειστεί για την Ανάστασή Του.

Εάν εξετάσουμε τη μορφή των εμφανίσεων του Χριστού, όχι μόνο της συγκεκριμένης ευαγγελικής περικοπής, αλλά και σχεδόν όλων των άλλων που περιγράφουν οι ευαγγελιστές, θα δούμε ότι έχουν ορισμένα σταθερά στοιχεία. Το πρώτο στοιχείο που εντοπίζουμε είναι ότι η εμφάνιση του αναστημένου Χριστού γίνεται πάντοτε με δική Του πρωτοβουλία. Οι Απόστολοι πάντοτε εκπλήσσονται γιατί ποτέ δεν ανέμεναν την εμφάνισή Του. Το δεύτερο στοιχείο είναι ο χαιρετισμός που απευθύνει ο Χριστός προς τους μαθητές και η κλήση να μην φοβούνται και να έχουν εμπιστοσύνη, ότι αυτός που βλέπουν είναι ο Διδάσκαλός τους. Στη συγκεκριμένη ευαγγελική περικοπή που εξετάζουμε αυτό το στοιχείο εκφράζεται με την επίδειξη των πληγών Του από τον ίδιο τον Ιησού. Το τρίτο στοιχείο είναι η αναγνώριση από τους μαθητές και το τελευταίο αλλά πολύ σημαντικό η αποστολή

την οποία αναθέτει ο Χριστός στους Αποστόλους. Ένα άλλο παράδειγμα ανάθεσης αποστολής είναι η Μαρία η Μαγδαληνή, στην οποία ο Χριστός δίνει την εντολή να αναγγείλει την ανάστασή Του στους μαθητές.

Στη σημερινή ευαγγελική περικοπή συναντούμε όλα αυτά τα στοιχεία και στις δύο εμφανίσεις του Χριστού. Ο Χριστός εμφανίστηκε με δική του πρωτοβουλία και τις δύο φορές που εμφανίστηκε στους μαθητές Του. Ακολούθησε το «ειρήνη υμίν» που ο Χριστός χαιρέτησε τους μαθητές του και αμέσως μετά τους έδειξε τα σημεία του πάθους Του. Τέλος τους λέει για την αποστολή που έχουν που είναι παρόμοια με εκείνη του Χριστού που έλαβε από τον Πατέρα Του. «Καθώς απέσταλκέ με ο πατήρ, καγώ πέμπω υμάς. και τούτο ειπών ενεφύσησε και λέγει αυτοίς • λάβετε Πνεύμα Άγιον • αν τινων αφήτε τας αμαρτίας, αφήνεται αυτοίς • αν τινων κρατήτε, κεκράτηνται». Την ίδια περίπου δομή έχει και η δεύτερη εμφάνιση του Χριστού, την επόμενη Κυριακή, όταν ήταν παρών και ο απόστολος Θωμάς.

Όπως ήδη αναφέραμε οι εμφανίσεις του Αναστάντος Κυρίου πραγματοποιήθηκαν «τη μία των Σαββάτων». Η Κυριακή, η ημέρα του Κυρίου λαμβάνει πλέον εκκλησιολογικό χαρακτήρα. Ονομάζεται Κυριακή γιατί γίνεται η Ανάσταση του Κυρίου, ημέρα αφιερωμένη στη λατρεία του Αναστάντος Κυρίου. Εμφανίζεται στους μαθητές Του οι οποίοι ήταν συγκεντρωμένοι σε συγκεκριμένο χώρο, από εκεί ξεκινά η Εκκλησία τη σύναξη για την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας. Η κατ' εξοχήν σύναξη των πιστών γίνεται Κυριακή κατά την οποία τελείται η Θεία Λειτουργία και κατ' αυτήν ο Χριστός είναι ο ίδιος παρών. Από εκείνες τις αποστολικές ημέρες έχουμε τις καταβολές της συναθροίσεως των Χριστιανών για να λατρεύσουμε το Θεό κατά την ημέρα της Κυριακής και ο Χριστός συνεχίζει να είναι παρών σ' όλες αυτές τις συνάξεις με το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Άλλωστε είχε βεβαιώσει και ο ίδιος στους αποστόλους ότι «και ιδου εγώ μεθ' υμών ειμί πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος» (Ματθ. 28,20). Κεντρικό σημείο της Θείας Λειτουργίας είναι η κλάση του άρτου κατά την οποία ο Αναστημένος Κύριος προσφέρεται πλέον εις βρώσιν των πιστών. Πόσο σημαντικό γεγονός είναι η πράξη της «κλάσις του άρτου» φαίνεται σε μια άλλη εμφάνιση του Αναστάντος Κυρίου, στους δύο μαθητές του που πορεύονταν προς τους Εμμαούς, εδώ ο Κύριος ευλογεί τον άρτο και αφού τον κόβει δίνει στους δύο μαθητές. Η «κλάσις του άρτου» μια συνήθης πράξη μεταξύ του Κυρίου και των μαθητών Του πριν από το Πάθος γίνεται η αφορμή να καταλάβουν οι δύο μαθητές ότι αυτός ήταν ο Διδάσκαλος τους.

Ο Χριστός χωρίς να του το ζητήσει ο Θωμάς τον βάζει να αγγίξει στις πληγές Του και τότε ο Θωμάς αναφώνησε: «ο Κύριός μου και Θεός μου». Πείστηκε ο Θωμάς αλλά έχουμε την απάντηση του Χριστού στην αντίδραση του Θωμά «ότι εώρακάς

με πεπίστευκας• μακάριοι οι μη ιδόντες και πιστεύσαντες». Κατά τον Ιερό Χρυσόστομο «τούτο γαρ εστι πίστεως, το τα μη ορώμενα δέξασθαι» (ΕΠΕ Τόμος 14, 1,27).

Αυτό είναι και το μεγαλείο της ορθοδόξου πίστεως και το μήνυμα της συγκεκριμένης περικοπής, να αποδέχεται κανείς εκείνα που δεν βλέπονται. Δύσκολο αν όχι και ακατόρθωτο για εμάς σήμερα αφού οι δυσκολίες της ζωής μας έκαναν να ζητάμε καθημερινά να «δούμε» για να πειστούμε αλλά πρέπει να έχουμε πάντα κατά νου το «εστι γαρ πίστις ελπίζομένων υπόστασις, πραγμάτων έλεγχος ου βλεπομένων» (Εβρ. 11,1). Πίστη σημαίνει σιγουριά γι' αυτά που ελπίζουμε και βεβαιότητα γι' αυτά που δε βλέπουμε.